International Journal of Language Academy
E-ISSN: 2342-0251
DOI Number: http://dx.doi.org/10.29228/ijla.45345
Research Article

Volume 8/4 September 2020
p. 187/200

Article History:
Received
15/07/2020

Accepted
22/07/2020

Available online
24/09/2020

ERKEN YAŞTA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÇİZGİ FİLMLERİN YERİ

The Use of Cartoons in Turkish Language Teaching as a Foreign Language at Early Age

Lokman TANRIKULU[1]

Zeynep SÖMEK[2]

Öz

Küreselleşme ile dünyada ülkeler arası sınırlar ortadan kalkmış ve çok dillilik ile kültürlülük dünya üzerinde yayılmaya başlamıştır. Erken yaşta yabancı dil öğretimi dünyada yaşanan değişimlere ayak uydurmak ve "yeni dünya vatandaşı" olmak açısından önemlidir. Yapılan dil öğretiminin etkili olabilmesinde materyallerin önemi büyüktür. Özellikle de işitsel-görsel materyaller bu anlamda erken yaşta yabancı dil öğretimi sınıflarında oldukça kullanışlıdır. Günümüzde birçok evde bulunan televizyon sayesinde çocuklar vakitlerinin büyük bir bölümünü çizgi film izleyerek geçirmektedir. Bu amaçla bu makalede çizgi filmlerin yabancı dil öğretiminde olan faydaları araştırılarak erken yaşta yapılacak yabancı dil öğretiminde çizgi filmlerin kullanılmasının ne gibi olumlu etkileri olabileceği ortaya konmaya çalışılmıştır. Doküman incelemesi yöntemi kullanılarak alanda yapılan çalışmalar incelenmiş ve araştırma sonunda öğrenme ortamını eğlenceli hale getiren çizgi filmlerin çocukların dinleme ve konuşma becerileri üzerinde etkileri olduğu ortaya çıkmıştır. Sınıfta keyifli bir ortamın oluşmasını sağlayan çizgi filmler bu yönüyle çocukta dil öğrenmeye olumlu bir tutum geliştirmekte ve bu da yapılan eğitimin niteliğini arttırmaktadır. Doğal dili sınıfa getiren otantik bir materyal olan çizgi filmler kelime varlığının geliştirilmesinde önemli etkilere sahiptir. Çocuğun doğal dili görmesinin yanında hedef kültürü de tanıması çocuğun iletişimsel yönünü geliştirmekte ve dil öğretiminin kalıcılığını arttırmaktadır. Sonuç olarak çocuklara yapılacak bir yabancı dil eğitiminde çizgi filmler dikkatli kullanılırsa etkili sonuçlar alınmasını sağlayacaktır.

[1] Doç. Dr, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ltanrikulu@nevsehir.edu.tr, https://orcid.org/ 0000-0002-1862-8176
[2] YTÖ Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, noattte@gmail.com, https://orcid.org/ 0000-0003-2790-1290

Anahtar kelimeler: Erken yaşta yabancı dil öğretimi, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, görsel işitsel materyaller, çizgi filmler.

Abstract

With globalization, the borders between countries in the world have disappeared; thus multilingualism and culturalism have started to spread across the globe. Foreign language teaching at an early age is important in terms of keeping up with the changes in the world and being a "new world citizen". Materials are of great importance for effective language teaching. Especially, audio-visual materials are handy in foreign language teaching classes at an early age. Thanks to television in many homes today, children spend most of their time watching cartoons. For this purpose, in this article, the benefits of cartoons in foreign language teaching are investigated, and the positive effects of using cartoons in foreign language teaching at an early age are tried to be revealed. The studies conducted in the field using the document analysis method were examined, and it was revealed that the cartoons that make the learning environment fun have effects on the listening and speaking skills of children. Cartoons, which create a pleasant environment in the classroom, develop a positive attitude to language learning in the child, and this increases the quality of the education. Cartoons, which are authentic materials that bring natural language to the classroom, have important effects on the development of word presence. In addition to seeing the natural language, the child's recognition of the target culture improves the communicative aspect of the child and increases the permanence of language teaching. As a result, if cartoons are used carefully in foreign language education for children, effective results will be obtained.

Keywords: Teaching foreign languages at an early age, Teaching Turkish as a foreign language, audiovisual materials, cartoons

GİRİŞ

Tüm dünya üzerinde etkisini gösteren globalleşme ile dünya artık farklı bir düzene girmiştir. Teknolojik, bilimsel ve kültürel gelişmeler ülkeler arasındaki sınırları kaldırmış ve ülkeler bu gelişme çağında birbirlerini yakalayabilmek ve artan bilimsel bilgilerden yararlanabilmek adına farklı ülkelerin dillerini öğrenmeye başlamışlardır. Ülkeler arasındaki bu ekonomik, sosyal, siyasi vb. gelişmeler dünyadaki eğitim politikaları ve dolasıyla yabancı dil öğretimini de etkilemiştir.

Dünyada farklı kültürden insanlar gelişen teknoloji sayesinde diğer insanlarla daha hızlı ve etkili bir şekilde paylaşımda bulunmaktadır. Bu artan etkileşim insanların birbirini anlama ihtiyacını arttırmış ve farklı diller farklı amaçlarla öğrenilmeye başlamıştır. Yabancı dil öğreniminin önemli hale gelmesindeki bir başka unsur ise dünyada önem kazanan çok kültürlülük ve çok dillilik olgularıdır. Avrupa Birliğinin oldukça önem verdiği bu iki önemli unsur yaşam boyu öğrenme düşüncesiyle birlikte Avrupa'da yabancı dil öğrenimin temelini oluşturmuş ve bu konuda iki önemli proje gerçekleştirilmiştir: Dil Gelişim Dosyası ve Avrupa Ortak Dil Kriterleri. Avrupa Ortak Dil Kriterleri (AODK), Avrupa Konseyi'nin çok dillilik ve çok kültürlülük politikasına dayanarak oluşturduğu bir çerçeve metin olup dil öğretim sürecinde birliğin sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu çerçevede dil öğretimi 6 farklı seviyeye ayrılmış olup kişilerin yeterliliklerini günlük, özel ve meslekli hayattaki iletişim işlevlerine ve gereksinimlerine göre tanımlanmıştır. Bugün Türkiye'de hem yabancı dil olarak İngilizce hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi süreci bu çerçeve programa göre gerçekleştirilmektedir.

Yabancı dil öğreniminin dünyada öneminin artması ile erken yaşta yabancı dil öğrenme alanında yapılan çalışmaların da hızı artmıştır. Aileler artık çocuklarının daha küçük yaşlarda dil öğrenmesini istemekte ve onları bu şekilde geleceğe hazırlamaktadırlar. Dil öğrenmenin çocuğun hem kişisel ve bilişsel gelişimine bakımdan katkı yaptığı hem de

gelecekte sosyal yaşamında karşısına çıkan olanakları arttırdığı artık bilinen bir gerçektir. Türkiye'de özelikle de Suriye'de yaşanan iç savaştan sonra ülkemize göç eden binlerce sığınmacının büyük bir çoğunluğunun çocuk olması ve yurt dışındaki Türk ailelerin iki dilli yetişen çocuklarının Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmalar bizde de erken yaşta dil Türkçe öğretimi alanındaki çalışmaları arttırmıştır. Dil öğrenme süreci karmaşık bir süreç olup birçok etkeni içerisinde barındırmaktadır. Yabancı dil öğrenmenin asıl amacı hedef dilde dilsel becerilerin geliştirilmesi ve iletişimsel yetinin öğrenciye kazandırılmasıdır. Bu amaçla dil öğretiminde birçok materyal kullanılmakta ve böylece dil öğretimi daha etkili hale getirilmeye çalışılmaktadır. Bu anlamda bu makalede çocukların severek izlediği çizgi filmlerin otantik bir görsel-işitsel materyal olarak dil öğretimine olan etkileri ve katkıları araştırılmaktadır. Doküman incelemesi olarak desenlenmiş bu çalışmada yapılan literatür taramasından makaleler incelenerek çizgi filmlerin erken yaşta dil öğrenen çocuklar açısından ne gibi faydaları olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır.

Yabancı Dil Öğretimi ve Erken Yaşta Yabancı Dil

Dünya'da varlık gösteren birçok ülke askeri, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel nedenlerle kendi sınır komşularından başlayarak diğer ülkelerle iletişim ve etkileşim içine girmektedir. Dünyada yaşanan gelişmeler ve teknolojinin de yardımıyla yeni bir düzen oluşmaya başlamış, küreselleşme farklı diller ve kültürler arasındaki sınırları ortadan kaldırmıştır. Dünya üzerinde yaşanan bu hızlı değişimler yabancı dil öğretimini artık bir zorunluluk haline gelmiştir çünkü "yeni dünya vatandaşı" olmanın en kolay ve etkili yolu yabancı dil öğrenmek olmuştur.

Teknolojinin de gelişmesiyle kültürler arası iletişimin artması ve paylaşımın hızlanması da bu iki olgunun aynı zamanda dünya üzerinde yayılmasını sağlamış ve yabancı dil öğrenmeye olan ihtiyacı arttırmıştır. Çünkü bir yabancı dili öğrenmek o dilin dilsel biçimlerini ve yapısını öğrenmenin yanında o dilin içinde geliştiği kültüründe öğrenilmesi demektir. Her kültürün kendine ait inançları, değerleri, dünya görüşleri örf ve adetleri vardır. Tüm bu zenginlikler dile yansıyarak yeni sözcüklerin ve söz kalıplarının, anlatımların oluşmasını sağlar. Bu anlamda yabancı dil öğrenimi aynı zamanda yeni bir kültürün tanınması ve böylece yeni bakış açıları ve dünya görüşünün kazanılması demektir. Yabancı bir dil ile farklı kültürlerle tanışan insanlarda empati yeteneği gelişmekte ve hoşgörü duygusu artmaktadır. Bunun yanında dil ile düşünce arasındaki ilişki ele alınınca yabancı dil bilen insanların dünyayı algılama biçimleri zenginleşmekte bu da onların düşünme biçimlerine farklılık katmaktadır. Bu açıdan yabancı dil bilen insanların tek dilli insanlara göre dünyaya daha geniş bir pencereden baktığı söylenebilir. Araştırmalar yabancı dil öğrenmenin çocuğun hem bilişsel hem de duyuşsal gelişimine olumlu katkısı olduğunu ortaya koymuştur. Topaloğlu (2002)'nun da tezinde aktardığı gibi yabancı dil bilen çocuklar tek dil bilen çocuklara göre pek çok açıdan daha avantajlı olmaktadır. Buna göre yabancı dil bilen çocuklar daha geniş bir dil ve kültür görüşüne sahip olmakta ve diğer dillere ve kültürlere daha ılımlı yaklaşmaktadır. Aynı zamanda ana dili eğitimiyle aynı zamanda sunulacak olan bir yabancı dil öğretimin çocuğun hedef dildeki becerilerini geliştirdiği gibi ana dili edinimi sürecine de olumlu etki yapacaktır. Bunun yanında yabancı dil öğretimi çocuğun dünyada var olan farklılıkları anlamasına ve aralarında bağlantı kurabilmesinde yardımcı olmaktadır ve bu durum çocuğun öğrenme hayatında kaliteyi arttırmaktadır. Ayık (2019), doktora tezinde erken yaşta yabancı dil edinmenin çocuğa olan faydalarını şu şekilde sıralamıştır:

- Bilişsel, dilsel ve duyuşsal gelişim alanlarına katkı sağlar.

- Ana dilinde anlama kabiliyetini artırır ve ikinci ya da üçüncü yabancı dilin daha kolay öğrenilmesine yardımcı olur.
- İletişim becerilerini geliştirir.
- Kültürlerarası farkındalık oluşmasında etkilidir. Böylelikle çocuğun farklı olana karşı saygılı ve hoşgörülü yaklaşmasını mümkün kılar.
- Dünyadaki gelişim ve değişimleri anlayabilmesini ve bunlara uyum sağlayabilmesini olanaklı kılar.
- Hızlı düşünme, eleştirel düşünme, fikir üretme, problem çözme, yaratıcılık gibi alanların gelişimine katkı sağlar.
- Daha ileri yaşlarda dile olan hâkimiyeti artar ve dili daha etkili kullanma kolaylığı sağlar.
- Farklı alanlarda başarılı olmasına yardımcı olur.

Yabancı dil öğretiminin ne kadar erken gerçekleştirilirse o kadar iyi olacağı görüşü araştırmacılar arasında yaygındır. Bu bakımdan dilin erken öğrenilmesi o dilin sistematiğini kavramayı ve içselleştirmeyi kolaylaştırmaktadır. Erken yaşta yabancı dil öğrenenler sonradan öğrenenlere göre telaffuzda daha başarılı olmakta ve o dili daha iyi konuşabilmektedirler. Bir yabancı dilin hangi yaşta öğrenilmeye başlanması gerektiğine dair çeşitli teoriler ortaya atılmıştır. Bu alanda en çok kabul gören teori ise Alman dil bilimci ve nörolog E. H. Lenneberg 'in "Kritik Dönem Hipotezi"dir. Demirezen (2003), makalesinde aktardığı gibi insan beyninde 18 milyon kadar nöron öğrenme işi ile uğraşmaktadır. Beyinde oluşmaya başlayan işitme-konuşma-dinleme-anlama merkezlere buluğ çağına kadar beynin ya sağ ya da sol bölgesinde odaklanır ve orada tamamlanırlar. Böylece insanlar ya sağ ya da sol yarımküre denetimli olmaktadırlar. Bu yarım küre denetimleri, E. Lenneberg'e göre 2 yaşında başlayıp 12 yaşında en geç 13 yaşına kadar tamamlanmaktadır. Buluğ çağına kadar esnek olan bu beyin yapıları hem dilin ediniminde hem de yabancı dilin öğrenilmesinde avantaj sağlamaktadır. Buna göre buluğ çağına kadar yabancı dil öğrenen bireyler hedef dili o kadar iyi öğrenebilmektedir. Beyin buluğ çağından sonra bu esnekliği kaybetmekte ve dil öğrenimi zorlaşmaya başlamaktadır.

Çocuklara yabancı dil öğretmek ile yetişkinlere yabancı dil öğretmek arasında farklılıklar bulunmaktadır. Yetişkinlere dil öğretmek için kullanılan teknik ve yöntemler çocuklar üzerinde etkili olamamaktadır. Çocukların ihtiyaçları yetişkinlerden farklı olmakla birlikte yaşları arttıkça bu ihtiyaçlar çeşitlenmektedir. Hafız (2015) tezinde çocuğun dil öğrenme sürecine etki eden unsurları şu şekilde sıralamıştır:

- Çocuğun yaşı
- Çocuğun bilişsel ve dil gelişim özellikleri
- Çocuğun biyolojik özellikleri
- Ana dildeki yetkinlik
- Ana dilinin yapısal özellikleri
- Dil öğrenme yeteneği
- Motivasyon düzeyi
- Hazır bulunuşluk
- Aile ve sosyal çevre
- Dile maruz kalma derecesi
- Öğretim süresi
- Öğretim yöntem ve teknikleri
- Sınıf atmosferi
- Öğretmenin tutumu ve konuya hâkimiyeti
- Sınıf içi etkinlikler

Her yaşla beraber çocuğun bünyesinde değişimler yaşanmaktadır. Ünlü gelişim psikoloğu Piaget, çocuklarda dil ve düşünce gelişimini incelemiş ve gelişim sürecini dört ana bölüme ayırmıştır: Duyuşsal Motor Dönem, İşlem Öncesi Dönem, Somut İşlemler Dönemi, Soyut İşlemler Dönemi. Piaget'e göre dil gelişimi çocuğun bilişsel gelişimi ile çevresel koşullara bağlıdır. Her dönemde çocuk değişim geçirmekte ve kavramları algılamasında yaşla beraber farklılıklar yaşanmaktadır. Her çocuğun gelişimi birbirinden farklı olmaktadır bu da eğitimde kişisel farklılıkların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Çocuklara ve yetişkinler arasında dil öğrenme sürecinde motivasyon ve dikkat açısından farklılıklar bulunmaktadır. Kişinin öğrenme kararlılığını ifade eden motivasyon içsel ve dışsal olarak ikiye ayrılmaktadır. Dışsal güdü dışardan gelen ödül, ceza gibi etkilerle ortaya çıkar. İçsel güdü ise, kişinin ilgi, merak, ihtiyaç vb. gibi içinden gelen etkilerle ortaya çıkar. (Akbaba, 2016). Kaynağı ne olursa olsun motivasyon öğrenme sürecine büyük ölçüde etki etmektedir. Yetişkinler yanlış yapma ve doğru telaffuz edememe korkularından dolayı çekingenlik yaşamaktadırlar. Çocuklar ise meraklı yapıları sayesinde bu tür kaygı durumları yaşamazlar. Onlar için dil öğretim süreci daha çok bir oyuna katılma ve yeni şeyleri keşfetme sürecidir. Johnstone (2002), çocukların motivasyonunun, ilk aşamalarda tamamen onlara keyif veren etkinliklerle bağlantılı olarak oluştuğunu ve bunun zamanla bilgi edinme hazzına dönüşerek içselleştiğini belirtmektedir. Bu motivasyonun dıştan sürekli olarak desteklenmesi, canlı tutulması gerektiği de önemli bir noktadır. Johnstone, 2002; aktaran Onursal, 2019). Dikkat bakımında çocuklar ve yetişkinler arasında fark vardır; çocukların dikkat kapasitesi sınırlıdır ve çabuk dağılmaktadır.

Yabancı dil öğretimi sürecinde öğretmenler sınıf ortamında çocuğun dili öğrenme kaynağıdır. Bir öğretmen çocuğu gözlemleyerek çocuğun gelişimsel özelliklerini, ilgi, ihtiyaç ve isteklerini bilmelidir. Öğretmenin alanında yetkin olması, öğrettiği dil ve kültür hakkında bilgi sahibi olması böylece çocuğa rol model olması gerekir. Bu sayede çocuğun kültürel ve dilsel farklılıkları algılamasını sağlamalıdır. Çocukların eğlenme, oyun ve keşfetme ihtiyaçlarını karşılayacak zengin, çeşitli etkinlikler planlamalı böylece çocukta dil öğrenmeye olan ilgiyi arttırmalıdır. Bu anlamda dersin dil oyunları, drama çalışmaları, sözlü çalışmalar gibi etkinliklerle yanında öyküler, fıkralar, şarkılar, çizgi filmler, diziler vb. materyallerle zenginleştirilmesi gerekmektedir.

Günümüzde birçok aile çocuklarının erken yaşta dil öğrenmesini istemekte bu şekilde onları dünyaya hazırlamayı düşünmektedirler. Bu bakımdan dil öğrenme sürecinde anne ve babaya önemli görevler düşmektedir. Bunun için aileler çocuklarının dil öğrenme sürecindeki gelişimlerini takip etmeli ve çocuk için uygun bir öğrenme ortamı hazırlamalıdırlar. Çocukların güdülenmesine önem vererek onları pozitif anlamda teşvik etmeli, başarılarına dönüt vermelidirler.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Türkiye her geçen gün politik, ekonomik ve sosyal açıdan güçlenmekte ve yabancılar için bir çekim merkezi haline gelmektedir. Bu durum Türkçe öğrenmek isteyen insanların sayısını arttırmış ve bu alandaki çalışmalara hız kazandırmıştır. Bugün Türkiye'de Ankara Üniversitesi'ne bağlı olarak çalışan TÖMER başta olmak üzere, vakıflar, dernekler, özel kurumlar, enstitüler, kültür merkezler ve farklı üniversitelerde kurulan Türkçe öğretim merkezleri, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı DİLMER'ler sayesinde ülkemize gelen insanlar Türkçe öğrenebilmektedirler. Yurt dışında işe başta Yunus Emre Enstitüsü'ne bağlı Türk Kültür Merkezleri önemli çalışmalar gerçekleştirmiş bunun

yanında yurt dışındaki üniversitelere bağlı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri, elçiliklere bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri de Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde etkili olmuşlardır. Her geçen gün artan bu merkezlerle popülerlik kazanan Türkçenin aynı zamanda erken yaşta öğretimi alanındaki çalışmalar da hız kazanmıştır. Bunun en önemli sebeplerinden biri iç savaş sonrası ülkemize gelen Suriyeli göçmenlerin büyük bir çoğunluğunun çocuk olması ve eğitime ihtiyaç duymalarıdır. UNİCEF'in 2019 yılının Ocak ver Mart ayına ait Türkiye İnsani Durum Raporuna (2019) göre Suriye'den ülkemize göç eden insanların 1,680,896'sı18 altı yaş grubunu oluşturmaktadır. Rapora göre, Türkiye'de beş yaşın altında bulunan Suriyeli çocuk sayısı ise toplamda 532,538'dir. Toplam nüfus içinde formal eğitime katılanların sayısı ise 643,058'dir. Görüldüğü üzere Türkiye'de büyük bir Suriyeli çocuk kitlesi bulunmaktadır. Ülkemize gelen göçmen çocukların çevrelerine alışabilmeleri ve Türkçeyi öğrenebilmeleri için bazı projeler hayata geçirilmiştir. En önemli projelerden biri ise PICTEST olmuştur. Açılımı Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi adlı proje Milli Eğitim Bakanlığı ile AB Delegasyonu arasında imzalanan sözleşme ile ortaya çıkmıştır. Projenin amacı uzun süre Türkiye'de kalacağı öngörülen Suriyeli çocukların Türkiye'ye ve sosyal hayata uyum sürecinde MEB'e destek olmaktır.

MEB'in 2014 yılında yayımladığı bir genelgeyle kendisine yabancı tanıtma belgesi verilen Suriyeli çocukların Türkiye'deki devlet okullarına kayıt yaptırmasının önünü açmıştır. Böylece Suriyeli çocuklar Türk akranlarıyla aynı ortamda yer alarak ders görmektedir ve okullardaki tüm eğitim faaliyetlerinden yararlanabilmektedirler. Bu durum özellikle Suriyeli savaş mağduru çocukların Türkiye'nin diline ve kültürüne, sosyal yaşantısına alışmalarına yardımcı olmaktadır. 2016 yılında MEB, Suriyeli çocukların okul öncesi ve birinci sınıf eğitimine dâhil edilmesi için çalışmalar yapmış ve devlet okullarındaki Suriyeli öğrencilerin sayısı gittikçe artmıştır.

Yabancı Dil Öğretiminde Materyal Kullanımı

Günümüzde sadece ders kitabıyla öğretim gerçekleştiren klasik yöntem kabul görmemektedir. Eğitimdeki çağdaş yaklaşımlar öğrenme sürecinde materyallerin kullanılmasını gerektirmektedir. Eğitim ve öğretim alanında yapılan bilimsel araştırmalar eğitim sürecine birden fazla duyu organı katıldıkça eğitimin kalitesinin arttığını ortaya koymuştur. Buna göre bir materyal ne kadar fazla duyuya öğrenme işine katıyorsa o kadar etkili olmaktadır. Materyal kullanımın dikkat ve ilgiyi öğrenilenlerin üzerine çekip motivasyonu arttırması, farklı zekâ tiplerine sahip öğrencilere hitap etmesi, öğrenme ortamına birden fazla duyu organın katılmasıyla bilgilerin kalıcılığını arttırması ve öğrenilenlerin hatırlanmasını kolaylaşması, çoklu öğretim ortamı oluşturması, anlaşılması zor ve soyut konuların öğrenilmesini basitleştirmesi, öğrenme ortamını keyifli hale getirmesi, öğretimde çeşitliliği arttırması gibi bir çok yararı bulunmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan materyaller başarıyı arttıran bir unsur olarak geçmektedir ve teknolojinin gelişmesiyle kullanılan materyallerin nitelikleri ve çeşitlilikleri artmıştır. Bir materyal çeşidi olan görsel-işitsel materyaller dil öğretiminin etkililiğini arttırmaktadır. Görsel-işitsel materyaller öğretimi desteklerken süreci hızlandırmakta ve ilgi çekici bir hale getirmektedir. Verilen bilgilerin hem işitsel hem de görsel zeminde desteklenmesi öğrenilenlerin kalıcılığını arttırırken sınıf ortamında yarattığı olumlu atmosfer de motivasyonu arttırmaktadır. Bu durum aynı zamanda öğretmenlerin işini kolaylaştırmakta ve öğretilecek bilgilerin atlanmasının ya da unutulmasının önüne geçmektedir. Öğrencilerin hem anlama hem de anlatma becerilerinin geliştirilmesinde etkili olan bu materyaller aynı zamanda otantik olma özelliğini de taşımaktadırlar. Doğal dili sınıf ortamına getiren işitsel görsel materyaller, hedef dilde iletişimsel yeterliliğin

arttırılmasında ve öğrencilerin sınıf dışında da etkin birer dil kullanıcısı olmasında etkili olmaktadır. Dil öğretiminde günlük yaşamı konu edinen konuşmalar, diyaloglar, metinler, atasözleri ve deyimler görsel-işitsel araçlar aracılığıyla daha etkili, daha gerçekçi biçimde öğrenenlere aktarılabilir. Böylece iletişimsel öğeleri izleyen öğrenciler, izledikleri modelden hareketle kendileri de benzer konuşma örnekleri üretebilirler ve dili kolaylıkla öğrenebilirler (Yalın, 2006:140-143; aktaran Kuşçu, 2017). Görsel işitsel materyaller bu yönüyle öğrencilerin hedef dilde farklı tecrübeler elde etmesini sağlarken öğrencilerin bu tecrübelerden gerçek yaşamda faydalanmasını da sağlamaktadır. Teorik olarak öğrendiği bilgilerin gerçek hayatta nasıl kullanıldığını gören öğrenciler dili kullanmak zorunda kaldığında kendilerini daha güvende hissetmektedirler. Tekrar tekrar kullanılabilen görsel-işitsel materyaller hem zamandan tasarruf edilmesini sağlarken hem de öğretim ortamını eğlenceli hale getirmektedir. Oyun ve eğlencenin yaşamlarının büyük bir bölümünü kapladığı çocuklar için görsel-işitsel materyal kullanımı bu anlamda daha önemli bir hale gelmektedir. Çocuklar dil öğrenme sürecinde kaygı problemi yaşamazlar ve aktif olmayı seveler ancak dikkat süreleri kısıtlıdır. Kısıtlı olan bu dikkat süresinin etkili bir şekilde öğretim için kullanılmasında ilgiyi derse çekecek çeşitli materyallerin kullanılması gerekmektedir. Görsel-işitsel materyal olan çizgi filmler bu anlamda kullanıldığında çocukların farkında olmadan dili doğal olarak öğrenmelerine yardımcı olduğu gibi aynı zamanda çocukların sahip olduğu merak duygusunu dile yönlendirmelerini sağlamaktadır.

Erken Yaşta Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Çizgi Filmin Yeri

Günümüzce en çok yaygın olan görsel işitsel araçlardan biri televizyondur. Televizyonlarda yayımlanan programlar arasında çizgi filmler karakter çizimleri, renkli dünyaları, müzikleri ve ele aldığı konular ile çocukların ilgisini çekmekte onların hayal dünyasını etkilemektedir. Türk dil kurumu çizgi filmleri " Bir konuyla ilgili olarak karakterlerinin hareketlerini belirtecek biçimde art arda çizilmiş resimlerden oluşan sinema filmi" olarak tanımlamaktadır. Cartoon Network, TRT Çocuk, Yumurcak TV, Minika Çocuk, Disney Channel gibi kanallar çocukların çizgi film izlemek için tercih ettikleri kanallardan bazılarıdır. Özellikle de son yıllarda ülkemizde yabancı çizgi filmlere alternatif olarak yerli çizgi filmler üretilmekte ve oldukça beğeni kazanmaktadır. Bu yapımların arasında Keloğlan ve arkadaşlarının masallarını anlatan" Keloğlan", Türk kültürünün popüler şahsiyetlerinden olan Nasrettin Hoca'nın maceralarının anlatıldığı "Şeker Hoca", Seksenler döneminde İstanbul'da geçen tarihimizi ve kültürümüzü anlatan "Rafadan Tayfa", yörüklerin hayatlarının ve yaşam biçimlerinin anlatıldığı "Maysa ve Bulut", 3 ve 6 yaş arası çocuklar için hazırlanan Niloya'nın hayatını ve keşiflelerini anlatan"Niloya", çocukları fantastik bir yolculuğa çıkaran "Emiray" bunlardan bir kaçıdır. Türk dilini ve kültürünü barındıran bu yapımların öğretim sürecinde kullanılması Türkiye'de ya da yurt dışında Türkçe öğrenen çocukların Türkçeyi öğrenmelerini hızlandıracak ve öğretim sürecinin etkililiğini arttıracaktır. Literatürde yapılan araştırmalar çizgi filmlerin dil öğretiminde farklı yararları olduğunu ortaya koymuştur. Çizgi filimler ve animasyonlar, öğrenilen dilin anlaşılırlığını sağlamakta, dil bütünlüğünün (dil bilgisi, diyalog, anlama vs.) oluşmasında önemli yer tutmaktadır. Katılımcıların teoride görmüş oldukları dilin bir kurgu içerisinde, gerçek yaşamda nasıl kullanıldığını görmeleri, öğrendikleri dilin yapısını kavrama adına faydalı olmaktadır. Katılımcılar, öğrendikleri dili çizgi filimler sayesinde daha pratik, sürekli ve kalıcı olarak öğrenebilmektedirler (Arslan ve Adem, 2010).

Çocukların ilgi ve dikkatini kendine çeken çizgi filmler onlarda duygusal etkilere yol açmaktadır. Bu durum sınıfta keyifli bir öğretim ortamının oluşmasını kolaylaştırırken çocuğun rahatlamasını sağlamaktadır. Çocuğun sınıf ortamında kendini rahatlamış

hissetmesi onun güven ihtiyacını karşılamasına ve yapılan etkinliklere daha aktif katılmasına etki etmektedir. Çocuğun eğlenirken öğrenmesi onun dile karşı olan bakış açısında pozitif bir etki yaratmaktadır. Çocukta dil öğrenmeye karşı oluşan pozitif tutum çocuğun motivasyonunu da arttırarak dil öğretim sürecinin daha etkili hale getirmektedir. Bu durum çocuğun dili daha kolay öğrenmesini sağlarken ilerleyen zamanlarda da farklı yabancı dillerin kolayca öğrenilmesinde önemli olmaktadır. Çocuğun dil öğrenmeye açık olması onun farklı dilleri öğrenmeye karşı motive olmasında da etkili olmaktadır.

Çizgi filmlerin dil öğretiminde özellikle kelime öğretimi açısından oldukça yararlı materyaller oldukları araştırmalar sonucu ortaya konmuştur. Çizgi filmlerin eğitim-öğretim sürecinde kullanılmasına dair yapılan çalışmalar kelimelerin öğrenilmesini ve öğrenilen kelimelerin kalıcılığının arttırılmasında önemli bir etkisi olduğunu kanıtlamıştır. Çizgi film/dizilerde kavram ve kelimelerin belli sıklıkla tekrarlanması, o kelimenin çocuğun söz varlığına yerleşmesini ve özellikle de çocukların anlamlandırmakta zorlandığı deyim, atasözü gibi söz varlığı ögelerinin öğrenimini kolaylaştırmaktadır (Bursalı, H. ve Ünal, 2015).

Sarko (2008), dil sınıfında çizgi film izlemenin etkisini araştırmayı amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Öğrencilerin çizgi filmler sayesinde kelime edinme ve bu kelimeleri veya ifadeleri günlük yaşamlarında aktarma yeteneklerinin önemli ölçüde arttığı sonucuna varılmıştır. Çalışma, öğrencilerin çizgi filmden oldukça etkilendiğini göstermiştir. Bu öğrenciler çizgi filmlerde geçen çoğu kelimeyi ve diyalogu alıp günlük yaşamlarında bunlardan faydalanmaya diğerlerden daha eğilimi olmaktadır. Bu öğrenciler genellikle gerçek hayattaki konuşmalarda kod değiştirme eğilimindedirler (Sarko, 2008; aktaran Zalloum, Abdel-Hakim Farrah ve Abuzahra, 2016: 233).

Çizgi filmler kelimelerin ve söz kalıplarının öğretilmesinin yanında öğrenilen sözcüklerin farklı bağlamlarda farklı anlamlarda kullanılabileceğini çocuklara göstermekte yardımcı olmaktadır. Çizgi filmlerdeki işitsel girdiler aynı zamanda görsellikle de desteklendiği için çocuğun dinlediklerini anlamasını kolaylaştırmaktadır. Çizgi filmler bu yönüyle çocuğun gördüklerini yorumlamasına ve anlamı bilinmeyen sözcüklerin bağlamdan çıkarmasına etki etmektedir. Bu durum çocukların bağlamlaştırma yeteneklerini geliştirmektedir. Çizgi filmlerdeki görsellik aynı zamanda çocuk için karmaşık açıklamaları kolaylaştırmakta böylece anlaşılması zor konuların ve sözcüklerin öğretilmesinde etkili olmaktadır.

Yabancı dil öğretiminin amacı öğrencinin dilsel becerilerinin geliştirilerek hedef dilde iletişim kurmasını sağlamaktır. Yabancı dilde becerilerin öğretimi doğal sırayı izlemektedir. Önce dinleme ardından konuşma sonra okuma ve yazma becerileri geliştirilmektedir. Görsel ve işitsel materyaller bu bakımdan dil öğretim ortamında oldukça elverişli olmakla birlikte öğrencilerin anlama ve anlatma becerileri üzerinde etkili olmaktadır. Özgün materyaller olan çizgi filmler çocuğun hedef dilin günlük kullanımlarını görmesini sağlamaktadır. Çizgi filmler böylece çocuğun konuşma çeşitliliklerini ve aksan farklılıklarını görmesine yardımcı olurken doğal dilin kullanım hızına alışmasına da katkıda bulunmaktadır. Çocuk izlediği çizgi filmlerle hem kelime hazinesini geliştirmekte hem de fonetik açıdan gelişim göstermektedir. Çizgi filmlerdeki müzikler, kullanılan melodiler çocuğun ritim duygusunu geliştirerek hedef dilde akıcı konuşmasına yardımcı olmaktadır. Çocuğun fonetik anlamda gelişim göstermesi aynı zamanda sözcükleri doğru telaffuz etmesini ve doğru yerlerde vurgu ve tonlama yapmasını sağlamaktadır. Çizgi filmlerde konuşmayı etkili hale getirmek için baskın mimikler ve beden hareketleri kullanılmaktadır. Çocuk bu görsellikten etkilenerek aynı

beden hareketlerini ve mimikleri kendi konuşmalarında kullanmaya çalışmaktadır. Bu çocuğun aynı zamanda hedef dilde konuşmaya anlam katan mimikleri, jestleri ve beden dilini öğrenmesini sağlamaktadır.

Yabancı dilde çocuğa izletilen çizgi filmler çocuğun öğrendiği dilin kültürünü keşfetmesini sağlarken aynı zamanda o kültüre karşı merak duygusunu arttırmaktadır. Türk yapımı çizgi filmler de bu bakımdan Türk kültürünün tanıtılmasında ve sevdirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ay ve Selanik'in (2017), Küçük Hezarfen çizgi filmi üzerine yaptığı çalışma çizgi filmin sözlü kültür ögeleri doğal ve tarihi yerler, sosyal ortamlar, kıyafetler, gelenekler, yemekler, mimarı yapı, Türk büyükleri, el sanatları, oyunlar, müzik aletleri, kutlamalar ve bayramlar gibi farklı kültürel öğeler içerdiğini ve bu bakımdan zengin bir kültürel çeşitliliğine sahip olduğunu göstermiştir. Benzer bir sonuca Çetin ve Üzer (2018) de ulaşmış; "Küçük Hezarfen çizgi filminden hem okul çağı hem de okul öncesi dönem çocuklarına tarihimizi, kültürümüzü, geleneklerimizi, yaşam tarzımızı anlatması yönüyle faydalanılabilir. " diyerek çizgi filmlerin dil öğretiminde kullanılmasının olumlu yönünü ortaya koymuşlardır. Çizgi filmlerin sadece kültürel öğelerin öğretilmesinde değil evrensel değerlerin de kazanılmasında çocuğa fayda sağladığı bilinmektedir. Kültürel aktarımın yanında dil öğretimi aynı zamanda tüm dünyada geçerli olan 'sevgi, saygı, hoşgörü, empati, dürüstlük, kötü davranmama, sorumluluk alma, aile ve arkadaşlar vb. değerlerin küçük yaşlardan itibaren çocuğa öğretilmesinde yararlı olmaktadır. Çocuklar çizgi filmleri izlerken farkında olmadan bu ögeleri benimsemeleri bu değerlerin çocuğun bünyesinde kazanılmasını kolaylaştırmaktadır. Ancak her çizgi filmin örnek değerler taşımadığı dikkate alınırsa hedef kitlenin çocuk olduğu unutulmamalı ve izletilecek çizgi filmlerin dil seviyesi bakımından çocuğun uygun olup olmadığın yanında çocuğa psikolojik açıdan zarar verecek olayların gösterilmediğinden emin olunması gerekmektedir.

Tablo 1. *Pepee Çizgi filmi*

 Pepee 1. Bölüm	Bebee : Ben prenses olmak istemiyorum, Ninee. Ninee: Tamam ne olmak istersin? Bebee: İyi insan olayım. Sen de iyi kedi ol. Al, bak! Bu kedi maskesini tak. (Ninee maskeyi takar) Ninee: Mivavv. Bebee: (Güler). Çok komik bir kedi oldun, Ninee. Ninee:Bu yaştan sonra bir kedi olmadığım kalmıştı.

Tablo 1'de ilk yerli Türk çizgi filmlerin olan ve çok sevilen Pepee'ye yer verilmiştir., 3 ve 6 yaş arası çocuklara hitap eden çizgi film eğlendirirken öğretme amacı taşımaktadır. Çizimleri çocukların bilişsel özellikleri göz önüne alınarak çizilen çizgi film çok fazla detay içermemektedir ve karmaşık olmayan bir yapıda tasarlanmış, karakterleri oldukça sade ve basit olarak hayata geçirilmiştir. Olay örgüsü bu yaş grubundaki çocuklar gözetilerek yapılandırılmış ve yerel öğelerin yer almasına önem verilmiştir. Türk kültürünün öğelerine yer verilmesi çizgi filmin oldukça sevilmesine yol açmıştır. Yağlı (2003)'nın da

makalesinde aktardığı gibi Pepee sayesinde çocuklar aile sevgisi, paylaşım, yardımlaşma gibi dil evrensel anlamda kabul gören davranışların çocuğa kazandırılmasında ve kültürel değerlerin aktarılmasında etkili olmaktadır.

Tablo 2. *Keloğlan Masalları*

 Keloğlan Masalları 1. Bölüm	Adam: Ah! Karıcığım, karıcığım. Kadın: Tanrı dileklerimizi kabul etti. Bizim de bir çocuğumuz oldu. Adam: Çok şükür karıcığım. İkinizin de sağlığı yerinde ya benim için dünyalara değer. Geçmiş olsun karıcığım. Güle güle büyütelim çocuğumuzu. Kadın: Sağ ola, beyim.

Tablo 2'de yer alan Keloğlan Masalları iyi, doğru, dürüst ve sevecen olan Keloğlan'ın ve arkadaşlarının maceraları bir masal şeklinde anlatmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle beraber masallarında interaktif bir şekle bürünmesi daha fazla çocuğun ilgisini çekmektedir. Bu anlamda Keloğlan masallarının çizgi film şeklinde sunulması daha öğrencilerin görsel ve işitsel ihtiyaçlarını karşılaması bakımından oldukça etkili olmakta ve onlar için daha zengin bir öğretim ortamı sunmaktadır. Bir öykünün çizgi filmlerle anlatılması çocuğun izlediklerinden yola çıkarak olaylar hakkında düşünmesini sağlamakta ve neden-sonuç bağlantıları kurmasını kolaylaştırmaktadır. Bu bakımdan çocukta eleştirel düşünme becerisinin kazandırılmasında çizgi filmler kullanışlı bir materyale dönüşmektedir. Çocukların sınıf ortamında öğretmen eşliğinde izlediklerinden yola çıkarak olaylar hakkında tartışmaları, birbirleriyle düşüncelerini paylaşmaları sağlandığında bu durum daha etkili bir öğretim yapılmasına katkıda bulunacaktır. Sınıfta yapılacak bu tartışmalar çocuğun kendini yabancı dilde ifade etmesi için bir fırsat olarak bir gerçek yaşam pratiği elde etmelerinde yararlı olacaktır. Keloğlan masallarının Türk kültüründen önemli öğeler taşıması da kültürel aktarımın gerçekleşmesi açısından önemlidir. Karakuş ve Baki (2015)'nin Keloğlan çizgi filmi üzerine yaptıkları çalışma aynı zamanda çizgi filmin dilsel açıdan zengin bir materyal olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmalarında Keloğlan çizgi filmindeki dilsel birimleri incelemişler çizgi filmde sade ve zengin bir dil kullanıldığını aynı zamanda ve kullanılan söz kalıplarının çok kere tekrar edilmesinin öğrenilenlerin pekiştirilmesine elverişli olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tablo 3. *Cille Çizgi Filmi*

 Cille 1. Bölüm	Talu: Günaydın Aşula teyze! Vay canına, şansa bak. Ispanaklı börek varmış. Hiç bilmiyordum. Aşula teyze: Sana da günaydın Talu, hoş geldin. Kayra: (Merdivenlerden inerek kahvaltı masasına gelir) Günaydın Aşula Teyze! Börek harika kokuyor. Ahh! Kurt gibi açım. Aşula teyze: Tekrar söylüyorum. Yemekten Sonra hiçbir yere ayrılma Kayra Efendi. Geçen günkü rüzgardan beri yel değirmeninden tuhaf sesler geliyor. Elektriksiz kalmak istemiyorum.

Tablo 3'te yer alan Cille çizgi filmi Türk mitolojisinin yanında diğer mitolojik öğelerinde kullanıldığı fantastik bir çizgi film serisidir. Kültürel ve milli öğelerimizi içeren Cille, özellikle de 9-12 yaşındaki çocuklara hitap etmektedir. İnsanlar ve Ezakiler arasındaki savaşı ve üç çocuğun bu savaşı sona erdirmek için yaptıklarını ele alan çizgi film görüldüğü üzere Türk kültüründe çok kullanılan kalıp sözler, şaşırma nidaları ve unvanlar geçmekte ve karakterler eski Türk kültürünü yansıtacak şekilde giyinmektedirler. Bursalı ve Ünal (2015b), yaptıkları bir araştırma da Cille çizgi filmini kalıp söz öğretimi açısından incelemiş ve araştırmaları sonucunda çizgi filmde fazlaca toplumsal -kültürel anlam taşıyan kalıp sözlere rastlamışlardır. Bu bakımdan araştırmacılar çizgi filmin ortaokul öğrencilerinin söz varlığına olumlu katkı yaptığını belirtmişlerdir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Günümüz küreselleşmenin etkisiyle artan çok dillilik ve kültürlülük yabancı dil öğretiminin önemini arttırmıştır. Değişen yeni dünyaya ayak uydurmanın en önemli yollarından biri de erken yaşta yabancı dil öğretimidir. Yabancı dil öğretiminde çocukların ve yetişkinlerin ihtiyaçları birbirinden farklıdır. Çocukların bilişsel, sosyal, psikolojik durumları aynı zamanda ilgi, ihtiyaç ve istekleri yetişkinlerden farklı olmaktadır. Türkiye'de erken yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğretimi özellikle Suriye'de yaşanan iç savaş sonrası erken ülkemize göç eden geçici koruma altındaki Suriyeli çocuklar ile gelişmiş ve bu alanda önemli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Yabancı dil öğretimi sürecinde büyük önem taşıyan materyaller teknolojinin gelişmesiyle de çeşitlenmiştir. Görsel-işitsel araçlardan biri olan çizgi filmler, okul öncesi yaş grubundaki çocuklara hitap eder. Çünkü çizgi filmlerin süreleri kısa ve konuları çocukların ilgisini çekecek konulardan oluştuğu için erken yaşta yabancı dil öğretiminde kullanılacak etkili bir araçtır. Bunun yanında öğrenilen dilin kültürünü yansıttığı için öğrenciler, o dilin kültürel yapısını da öğrenirler (Od, 2013) Çizgi filmlerin özellikle kültürel aktarımın gerçekleştirilmesinde oldukça elverişli bir materyal olduğu söylenebilir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde küçük yaş gruplarının Türk kültürünü sevdirerek çocuklara öğretilmesinde çizgi filmlerden yararlanılabilir. Bu alanda yapılmış çalışmalara bakıldığında Çetin ve Üzer (2018), "Küçük Hezarfen' çizgi filmini, Karakuş (2016), "Maysa ve Bulut" çizgi filmini, Keloğlu İşler (2014), "Pepe, Canım Kardeşim ve Biz ikimiz" çizgi filmlerini incelemiş sonuç olarak benzer milli ve kültürel öğelerin çizgi filmlerde gösterildiğini ve bu anlamda çizgi filmlerin kültür aktarımında zengin bir kaynak olabileceğini ortaya koymuşlardır. Ancak öğretim yapılacak kitle ç ocuklar olduğu için çizgi filmin çocuğun bilişsel, ruhsal ve duyuşsal gelişimine zarar vermemesi gerekmektedir. Bu bakımdan seçilecek filmlerin pedogojik açıdan iyi değerlendirilmesi gerekmektedir.

Otantik bir materyal olan çizgi filmler doğal dilin öğrenilmesinde oldukça etkili olmaktadır. Günlük dilde kullanılan kelimelerin, kelime kalıplarının ve ifadelerinin öğrenilmesinde ve doğru yerde kullanılmasında çocuğa yol gösterici olmaktadırlar. Çocuğun farklı deyimleri, atasözlerini, ikilemeleri öğrenmeleri ve bunları yerinde kullanması iletişimsel yetkinliğe sahip olmasında oldukça önemlidir. Bu gerçek yaşam deneyimlerini çizgi filmler yoluyla elde eden çocuklar öğrendikleri dilsel öğeleri kolayca kendi yaşamlarına adapte edebilmekte ve iyi bir iletişim yeteneği geliştirebilmektedir. Literatüre bakıldığında çizgi filmler ve kelime öğretimi üzerine bazı çalışmalar yapılmıştır. Bursalı ve Ünal (2015a),"Keloğlan, Jetgiller, Ben 10, K. Tsubasa ve Nane Limon"çizgi filmlerinin5. ve 6. sınıf çocukların söz varlığına katkısını araştırmış genel manada olumlu sonuçlara ulaşmışlardır. Özellikle Keloğlan Masallarının ilişkisel sözler ve deyimlerin sayış ve çeşitliliği bakımından zengin olduğunu dile getirmişlerdir. Benzer bir sonuca Karakuş ve Baki (2015) de ulaşmıştır. Çalışmalarında Keloğlan Masallarını atasözü, deyim, ikileme ve kalıp sözlerin kullanımı bakımından inceleyen araştırmacılar toplamda 508 adet deyim, 7 adet atasözü, 146 adet ikileme ve 342 adet kalıp söz tespit etmiş ve sonuç olarak çizgi filmi bu yönden oldukça zengin bulmuşlardır. Yapılan bu araştırmalar diğer araştırmacıların (Temizkan ve Atasoy, 2017; Beştaş ve Şahin, 2011; Ayan ve Baş, 2015; Karakaş ve Sarıçoban, 2011) bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Çocuk, çizgi filmi izlerken öğrendiği dile dair teorik bilgilerin nasıl pratiğe dönüştürüldüğünü görmektedir. Aytan ve Tunçel (2015), "Oscar Çöllerde" çizgi filmini Türkçe öğrenen A1 seviyesi öğrencilere izlettirdikten sonra çizgi filme yönelik sınav hazırlamışlar ve katılımcılardan izledikleri durumları doğru ifade eden kelimeleri ve filleri seçmelerini istemişlerdir. Sonuçlara göre katılımcıların çoğu sınav sonunda başarı göstermiştir. Araştırmacılar bundan hareketle yaşa ve seviyeye uygun seçilen çizgi filmlerin uygun biçimde kullanıldığında işlevsel olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sonuç olarak yabancı dilde çocuğa izletilecek çizgi filmler dil öğrenme sürecini hem zengin hale getirmekte hem de eğitimin verimliliğini arttırmaktadır. Çocuğun yabancı dilde iletişim kurmanın birçok yönünü görmesini ve kavramasını sağlarken onu sıkmadan eğitim yapılabilmesi çizgi filmlerin en büyük artısıdır. Çocukların kendilerinin ifade etmekten çekinmemeleri yabancı dil öğrenmelerini kolaylaştıran bir durumdur. Bu bakımdan yönlerinin yabancı dilde akıcı bir konuşma gerçekleştirmek için kullanılması gerekmektedir. Bu anlamda çizgi filmler onlara kendi fikirlerini ve duygularını ifade

etmekte bir örnek teşkil etmektedir. Çocukların farklı bir kültürü erken yaşta tanımaları onların hem kendi kültürlerinde hem de hedef kültürde yaratıcı bireyler olarak yetişmesinde etkili olacaktır. Bu anlamda çizgi filmler iyi seçildiğinde ve doğru yerde kullanıldığında hem dil öğretiminin etkili hale getirmekte hem de kişisel olarak çocuğa yardımcı olmaktadır.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulmuştur.

a) Görsel ve işitsel araçların yabancı dil öğretiminde önemi açıktır. Çocuklara eğlendirerek öğretim yapan çizgi filmlerin dil öğretiminde kullanılması arttırılmalıdır.
b) Özellikle de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi açısından ülkemizde bulunan Suriyeli çocuklara yapılacak dil eğitiminde çizgi filmlerin kullanılması dil öğretimimizin etkililiğini yükseltecektir. Alanımızda bu anlamda yapılacak deneysel çalışmalara ihtiyaç olduğundan çizgi filmlerin kelime öğretimi ve öğrenci motivasyonuna olan etkisine dair çalışmaların yapılması önerilmektedir.
c) Çizgi filmler özgün materyaller olması ve çocukların eğlence ihtiyacını karşılaması sebebiyle dil ortamlarında kullanışlı olmaktadırlar. Ancak bunu yaparken dil derslerinin amaçları unutulmamalı çocukların derse dair bir şeyler öğrendiğinden emin olunmalıdır. Aynı zamanda çocuklar söz konusu olduğundan bilişsel gelişimlerine zarar vermeyecek çizgi filmlerin seçilmesine gayret edilmelidir.
d) Kullanılan çizgi filmlerin hem Türk kültürünü ve değerlerini hem de evrensel değerleri içerdiğinden emin olunmalıdır.
e) Dil öğretiminin amacı iletişimin hedef dilde kurulmasıdır. Bu anlamda çizgi filmler çocukların dilsel becerilerini geliştirilmesinde kullanılmalıdır. Çocukların anlama ve anlatma becerilerine etkili olan çizgi filmler bu anlamda etkinliklerle birleştirilmelidir.
f) Çizgi filmler sınıf ortamında drama çalışmalarıyla birleştirilerek kullanabilir. Çocukların sevdikleri karakterlerin yerine geçerek kendilerini tanıtmaları ya da yaşananları drama yöntemiyle sergilemeleri istenebilir. Bu çalışmalar dersi eğlenceli bir hale getirirken çocukların hem telaffuz hem de sözlü iletişim becerilerine yardımcı olacaktır.
g) Çizgi filmler aynı zamanda geliştirilmesi zor olan yazma becerisinin geliştirilmesinde de kullanılabilir. Sınıf ortamında derste izletilen çizgi filmin yarıda durdurularak daha sonrasında çocuklardan ne olacağını düşünmeleri ve yazıya dökmeleri istenebileceği gibi çizgi filmi izledikten sonra kendilerinden yeni bir sonuç yazmaları istenebilir. Bu çocukların yaratıcı düşünme becerilerine etki edecek hem de dersi sıkıcılıktan kurtaracaktır.
h) Kelime ve kalıp sözlerin, atasözleri ve deyimlerin öğretiminde etkili olan çizgi filmlerden bu anlamda yararlanılmalıdır. Sınıf ortamında izlenilen bir çizgi filmde çocuklardan ilk kez duyduğu ya da anlamını bilmediği sözcükleri defterlerine kaydetmeleri daha sonrasında ise bunları tahtaya gelerek yazmaları istenebilir. Tahtaya yazılanlar kelimelerdeki yazım yanlışları öğretmen tarafından düzeltildikten sonra çocuklara yazdıkları kelimelerin ne anlama geldiklerini sorulabilir. Böylece çocukların hem yeni kelimeleri pekiştirmeleri sağlanır hem de yanlış anlamalarının önüne geçilir.

KAYNAKÇA

Arslan M. ve Adem E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.

Ay, T. S ve Korkmaz, Ç. (2017). Sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve kültürel ögeler bağlamında "küçük hezarfen" çizgi filmi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 49-62.

Ayık, S. (2019). Erken yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: Oyunların yazma becerisine etkisi (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Entitüsü, Ankara.

Aytan, N ve Tunçel, H. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde çizgi film kullanımı. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(2), 235-246.

Bursalı, H ve Ünal F. T. (2015a). Çizgi dizilerin 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin söz varlığına katkısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(29), 60-74.

Bursalı, H ve Ünal F. T. (2015b). Çizgi dizilerle kalıp (ilişki) söz öğretimi: Cille Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12, 69-83.

Çetin, Ş. ve Üzer, M. (2018). "Küçük Hezarfen" çizgi filminde yer alan millî kültür unsurlarının incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 7(3), 2049-2079.

Demirezen, M. (2003). Yabancı dil ve ana dili öğretiminde kritik dönemler. *TÖMER Dil Dergisi*, 118, 5-15.

Hafız, H. D. (2015). 8-12 Yaş aralığındaki çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Karakuş, N. ve Baki, Y. (2015). Keloğlan çizgi filminin kalıplaşmış dil birimleri yönünden değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 1, 2038-2056.

Kuşçu, E. (2017). Yabancı dil öğretimi/öğreniminde görsel/işitsel araçları kullanmanın önemi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 43, 213-224.

Od, Ç. (2013). Erken yaşta yabancı dil öğretiminde çizgi filmlerin dinlediğini anlama ve konuşma becerilerine katkısı, *Turkish Studies*, 10, 499-508.

Onursal, İ. (2019). Yabancı dil öğretimi/öğreniminde yaş etkeni üzerine bir inceleme. *Dil Dergisi*. 170, 40-53.

UNİCEF (2019, Nisan). Türkiye İnsani Durum Raporu. Erişim adresi (18 Mayıs 2020): https://www.unicef.org/turkey/media/7091/file/UNICEF%20Turkey%20Humanitarian%20Situation%20Report%20-%20Jan-March%202019.pdf

Sırrı, A. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13.

Topaloğlu, Y. (2012). Erken yaşta yabancı dil öğretiminde yöntem ve tekniklerin kullanım sorunsalı (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü, Adana.

Yağlı, A. (2013). Çocuğun eğitiminde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin tolü: Caillou ve Pepee örneği. *Turkish Studies*, 8(10), 707-719.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zalloum, S., Abdel-Hakim Farrah, M. ve Abuzahra, N. (2016). Using cartoon in language classroom from a constructivist point of view. *Arab World English Journal* (AWEJ), 3, 229-245.